

UNIJA POSLODAVACA SRBIJE

POSLODAVCI VOJVODINE

SRDANOV LAZAR, Sekretar Međuopštinskog udruženja trgovaca N.Sad

Dana, 12. oktobra 2009. god, NOVI SAD

PRILOG JAVNOJ RASPRAVI O NACRTU ZAKONA O POTROŠAČIMA

- **Nacrt Zakona o zaštiti potrošača se može analizirati sa nekoliko aspekata. Ti aspekti su odnos prema postojećem Zakonu, zatim odnos prema postojećem Zakonu o trgovini i Zakon o prometu roba i usluga. Odnos prema nacrtu Zakona o trgovini prema Zakonu o obligacijama kao i drugim propisima koji čine sistem zaštite prava potrošača.**
- **U odnosu na postojeći Zakon o zaštiti potrošača uočava se da on ima 81 član a novi nacrt ima najmanje 217 članova tako da se uočava da je nacrt mnogo obimniji, mnogo kompleksniji i detaljniji posebno u pojedinim delovima, te stoga postoji i realna mogućnost njegovog težeg prihvatanja i praktične primene.**
- **Nejasno je iz kog razloga su se neke oblasti našle posebno obradjene u nacrtu Zakona a ta oblast je već regulisana svojim posebnim Zakonom-recimo Zakon o turizmu.**
- **Nisam siguran da je do sada u normativnoj praksi bilo slučajeva da se isti pojam, trgovca i potrošača, u jednom Zakonu posebno objašnjava i tretira, a čak i da se vrši proširivanje pojma trgovca i potrošača kao kad je reč o turizmu.**
- **Uočavaju se velike promene u obavezama trgovaca prema kupcima na relaciji banka-klijent, a potpisivanje ugovora o potrošačkom kreditu je skroz rigorozno i precizno. Pozdravljamo obavezu obaveštavanja kupaca pre kupovine o kvalitetu robe koja se nudi sa jasnom i nedvosmislenom cenom ali i svim ostalim podacima i elementima koji utiču na cenu, kao i svi mogući dodaci na cenu.**
- **I Zakon o trgovini je usmeren na pravno uređenje trgovine robom i uslugama, uslovima za obavljanje, nepoštenom tržišnom utakmicom, ograničenjem trgovine, unapredjenjem trgovine i nadzorom u trgovini, te u tom smislu ima dodirnih tačaka i veza sa nacrtom Zakona o zaštiti potrošača**

Tako je i u nacrtu Zakona o trgovini član 2 stav 1 tačka 17 značenje reči POTROŠAČ-je fizičko lice koji kupuje robu od trgovca ili koristi njegovu uslugu radi zadovoljavanja ličnih potreba ili potreba svog domaćinstva.

- **Ovde želim da istaknem da u pozitivnom Zakonu o zaštiti potrošača u članu 2 stav 2 potrošač jeste i privredno društvo, preduzeće, drugo pravno lice i preduzetnik, kada kupuje proizvode ili koristi usluge za sopstvene potrebe.**
- **Takodje je u postojećem Zakonu o zaštiti potrošača u upotrebi bio termin prodavac-koji prodaje proizvode ili pruža usluge potrošaču a u novom Zakonu se isključivo koristi termin trgovac koji je pravno i fizičko lice i koji postupa u okviru svoje poslovne delatnosti, profesije ili zanata. Dakle uočavamo da u novom nacrtu Zakona o potrošačima kao potrošači su apostrofirana isključivo fizička lica a ne više i privredna društva i druga lica kada kupuju proizvode ili koriste usluge za sopstvene potrebe. Dakle, nacrt Zakona o potrošačima se zapravo odnosi isključivo na potrošače kao fizička lica.**

- U osnovnim pojmovima u članu 4 stav 1 tačka 3 navodi se **POTROŠAČKI UGOVOR** sa značenjem da jeste svaki ugovor zaključen između trgovca i potrošača. Zakon o obligacijama ne poznaje potrošački ugovor i utisak je da se u celom Zakonu prvenstveno terminološki podilazi potrošačima i da se u ovom nacrtu nalazi puno drugačijih tumačenja već ustaljenih i uobičajenih pojmova. Član 3 stav 1 Nacrta propisuje da se potrošač ne može odreći prava koja su mu priznata ovim Zakonom. Ovde smatram da je ovo preterano i da nije u skladu sa Ustavom. Jer kako obezbediti primenu ove odredbe sem prisilom nad potrošačem.
- Uvodi se novi način rešavanja sporova, ali je to pitanje kako će u praksi izgledati: jeftino, ekspeditivno, fleksibilno i brzo ili ne. Koji je to uopšte deo nerešenih sporova pred današnjim sudovima iz ove oblasti? Svakako podržavamo mirno, brzo i nepristrasno rešavanje eventualnih sporova. Moguće je da bi upravo alternativni način rešavanja sporova na relaciji trgovac-potrošač bili najefikasnije rešavani u zavisnosti od veličine, interesa i drugih okolnosti, upravo u direktnom kontaktu pred telom koje bi činili predstavnici trgovaca i predstavnici potrošača (udruženja).
- Trgovci bi trebalo da Zakon o zaštiti potrošača dočekaju mirno ali nikako da on predstavlja osnov za sankcionisanje malih trgovaca jer je očigledno da su oni ti koji su bili i ostali nezaštićeni i da odredbe Zakona ne treba da dovedu trgovca u podređeni položaj bilo prema potrošaču ili državi i kontrolnim organima. Ovaj Zakon, naprotiv, treba da pojača i istakne prava potrošača, da precizira i uredi obaveze trgovaca, mislim na sve u širem smislu te reči, onako kako se i članom 2 Nacrta i u drugim odredbama tumači.
- Niko ne treba da izgubi, nisu trgovci protiv potrošača, naprotiv oni bez potrošača ne mogu, niti država, jer država ima zadatak da obezbedi uslove za privređivanje, a takođe nisu ni potrošači ni država protiv trgovaca. Čini mi se da je u ovom Zakonu pojačana i istaknuta veza koja postoji između potrošača koji je fizičko lice i stupa u određeni pravni (ugovorni) odnos radi zadovoljavanja svojih potreba i trgovca koji je fizičko ili pravno lice ili preduzetnik koji je u tom pravnom (ugovornom) odnosu druga strana i obavlja svoju privrednu delatnost, i da je ta veza sada do kraja zaokružena jasnim propisivanjem određenih preduslova i uslova za taj odnos pa sve do kraja u mogućem zajedničkom učešću u rešavanju eventualnih sporova nastalih iz tog odnosa.
- Potrošač bi trebao da je za trgovca zakon a na žalost, kao i u životu, i u tom odnosu potrošač-trgovac se javljaju situacije. Treba istaći pozitivne stvari kao što su veza potrošača i trgovaca, zatim uloga države tj. naleznog ministarstva u davanju prava, obaveze i odgovornosti udruženjima potrošača iako se čini da tu ima previše administriranja i da treba dozvoliti veću samostalnost udruženjima potrošača. Kao pitanje je primena Zakona, kada bi bio usvojen, zašto nisu propisane prelazne odredbe, zatim određene neusaglašenosti sa Zakonom o trgovini a s obzirom da je u Nacrtu dat akcenat na obavezama trgovaca za pretpostaviti je da će imati veliki uticaj na poslovanje i da zahteva obaveznu edukaciju svih učesnika prvenstveno manjih trgovaca kao i potrošača-fizičkih lica u svojim pravima. Predlog je da se obavezno predvidi preventivno ponašanje svih kontrolnih organa i da se ne ide odmah na kaznene mere. Ponovo ističemo važnost poznavanja pravila ponašanja i obaveze uobličavanja svih zakona iz ove oblasti i edukacije svih učesnika.